

AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

CİBUTİ DİŞ TİCARET RAPORU

2019

Bu Rapor Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası AR-GE ve Dış İlişkiler Birimi tarafından derlenmiştir.

CİBUTİ

Resmi adı: Cibuti Cumhuriyeti

Bulunduğu ülke: Afrika

Komşuları: Kuzeyde Eritre, batıda ve güneyde Etiyopya, güneydoğusunda ise Somali bulunmaktadır. Kızıldeniz'e ve Umman Denizi'nin Aden Körfezi'ne kıyısı vardır. Arap Yarımadası'nda bulunan Yemen'e 20 kilometre uzaklıktadır.

Başkent: Cibuti

Yönetim biçimi: Yarı başkanlık sistemli cumhuriyet

Alan: 23.200 km²

Para birimi: Cibuti Frangı

Resmi dilleri: Fransızca, Arapça, Somali, Afar

Nüfusu: 793.000

GSYİH (2018): 2.1 MİLYAR \$

Kişi başı gelir (2018): 2.084 \$

Etnik yapı: %60 Somali, %35 Afar, %5 Diğer

İklimi; sıcak ve kuraktır.

Bağımsızlık Tarihi: 27 HAZİRAN 1977

SİYASET

8 Mayıs 1977 tarihinde düzenlenen referandumla bağımsızlık kararı alarak “Cibuti Cumhuriyeti” olan ülkede, Hassan Gouled Aptidon liderliğindeki RPP (Rassemblement Populaire pour le Progrès) partisi 1977-1992 yılları arasında tek partili bir yönetim sürdürmüştür. (Fransa'dan bağımsızlığını ilan etmiştir.)

Cibuti, 4 Eylül 1992 tarihinde yapılan referandumun sonucunda çok partili siyasi sisteme geçmiş, ancak parti sayısını dört ile sınırlamıştır. Siyasi partiler konusundaki sınırlama, 2002 tarihli Anayasa değişikliği ile kaldırılmış, ancak iktidar partisi RPP siyasi alanda etkin olmaya devam etmiştir.

Hükümet, parlamentoda çoğunluğu sağlayan parti veya partiler tarafından kurulmakta olup, Başbakan Devlet Başkanı tarafından atanmaktadır. Tek meclisli olan 65 sandalyeli parlamento için seçimler beş yılda bir yapılmaktadır. Cumhurbaşkanı da halkoyu ile beş yıl süre için seçilmektedir. Cumhurbaşkanı, hükümetin de başıdır. Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından tayin edilmektedir. Mevcut Hükümet; başbakan, 21 Bakan ve 2 devlet sekreterinden oluşmaktadır.

1999 yılında yapılan ilk çok partili Cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanan RPP adayı Cumhurbaşkanı İsmail Omar Guelleh, 2005, 2011 yıllarında ve son olarak 8 Nisan 2016 tarihinde yapılan seçimleri kazanmıştır. 18 yıllık aralıksız yönetimiyle Cibuti, etrafındaki ülkelerde süregiden krizlere rağmen siyasi ve ekonomik açıdan istikrarlı bir görünüm arz etmektedir.

Ülke 6 idari bölgeye ayrılmıştır. Bunlar nüfuslarına göre; Cibuti, Dikhil, Ali Sabieh, Tadjourah, Obock ve Arta'dır. Anayasanın öngördüğü diğer kurumlar; Anayasa Konseyi, Yüksek Hakimler Konseyi, Yüksek Adalet Mahkemesi ve Ombudsman'dır.

TÜRKİYE-CİBUTİ CUMHURİYETİ İLİŞKİLERİ

İki ülke arasındaki diplomatik ilişkiler 1977 yılında tesis edilmiştir. Türkiye ve Cibuti arasında siyasi, ekonomik ve ticari alanlarda gittikçe gelişen olumlu ilişkiler bulunmaktadır. Cibuti'nin Ankara Büyükelçiliği 2012'de ülkemizin Cibuti Büyükelçiliği ise 2013'te faaliyete geçmiştir.

Üst düzey ziyaretler bağlamında, geçtiğimiz dönemlerde Cibuti Cumhurbaşkanı Guelleh biri ikili, ikisi uluslararası toplantılara katılmak ve Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yılı Anma Etkinlikleri olmak üzere dört defa ülkemizin ziyaret etmiştir.

İki ülke arasında imzalanan "Su Alanında İşbirliği Anlaşması" esas alınarak, Cibuti nüfusunun yüzde 75'inin yaşadığı başkentteki Ambouli Nehri üzerine baraj projesi yapımı konusunda mutabık kalınmıştı. DSİ tarafından Ambouli havzasında, Ambouli Dostluk Barajı'nın yapım işi projelendirildi. Baraj inşası için 24 Nisan 2017'de yer teslimi yapıldı. Temelden 71 metre yükseklikte inşa edilecek barajın aktif depolama hacmi 14 milyon metreküp olacak. Baraj, kil çekirdekli dolgu baraj tipinde inşa ediliyor.

EKONOMİ

Kızıldeniz'in Aden Körfezi'ne açıldığı coğrafyadaki stratejik konumu, Cibuti'yi bölgenin deniz ulaştırması ve yakıt ikmal merkezi haline getirmiştir. Cibuti ve Doraleh limanlarının kâr getiren transit işlevi sebebiyle ülkedeki ekonomik faaliyetler ağırlıklı olarak hizmet sektörü ve hâlihazırda bu ülkede bulunan yabancı askeri üslerin varlığına dayanmaktadır.

Ülkedeki kurak iklim tarım faaliyetlerini kısıtlamakta, tüketimin sadece %10'luk bir kısmını karşılayabilecek kadar sebze ve meyve yetiştirilmesine imkân tanımaktadır. Çoğu gıda ürünü yurtdışından ülkeye ithal edilmektedir.

Tarımsal üretim içinde önemli bir yeri olan ve kırsal bölgelerde yaşayan halkın en önemli geçim kaynağını teşkil eden hayvancılık ise geleneksel yöntemlerle ve göçebe kültürü çerçevesinde yapılmaktadır. Düşük verimlilik ve kontrol edilmeyen hayvansal hastalıkların mevcudiyetine rağmen kırsal kesimde yaşayan ve toplam nüfusun üçte birini oluşturan halkın temel geçim kaynağı olan hayvancılık dış ticaret açısından da önem taşımaktadır. Ekonominin önemli bir bölümü kayıt dışı olup ticari faaliyetler ile nüfusun gerçek gelir seviyesi resmi istatistiklerde görülen rakamların üzerindedir.

İTHALAT- İHRACAT: Cibuti limanlarında iş hacminin %70'i Etiyopya ile gerçekleştirilen ithalat ve ihracat faaliyetlerine dayanmaktadır. Somali ve Etiyopya'ya da hizmet veren Cibuti Limanı, Doğu Afrika'yla ticarete önemli bir kapı olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca, inşaatı devam eden limanlar, havalimanları ve Etiyopya-Cibuti arasında kurulacak iki ayrı petrol ve gaz hattının faaliyete geçmesiyle ülkenin bölgesel merkez rolü daha da pekişecektir. Ayrıca, Çin tarafından ahiren yapımı tamamlanan Cibuti-Addis Ababa demiryolunun bu süreçte kayda değer önemi bulunacaktır.

Cibuti'nin ihracat yaptığı ülkeler arasında Somali, ABD, Yemen ve Birleşik Arap Emirlikleri bulunmakta olup, başlıca ihraç kalemleri canlı hayvanlar, kahve, çay, baharatlar, reeksport ürünleri (taşıtlar), elektrikli aletler, ham deri ve postlardır. İthalat yaptığı ülkeler arasında ise Çin, Suudi

Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, Endonezya ve Etiyopya önde gelmekte olup, başlıca ithalat ürünleri arasında bitkisel ve hayvansal yağlar, elektrikli aletler, hububat, motorlu taşıtlar ve kauçuk ürünleri bulunmaktadır.

Ülkemizden Cibuti'ye ihraç edilen ürünler arasında inşaat ve demir çelik ürünleri, beyaz eşya, gıda ve hububat mamulleri önemli bir paya sahiptir. Diğer taraftan Türkiye'nin Cibuti'den olan ithalatında boyacılıkta kullanılan ürünler, yakmaya mahsus ağaçlar ile kauçuk ve mamuller yer almaktadır.

SAĞLIK

Cibuti ziyaretlerinden önce sarıhumma, hepatit ve tetanos aşılarını yaptırmaları ve sıtmaya karşı önlem almaları önem taşımaktadır. Kapalı içme suyu kullanılması ve pişmemiş yiyeceklerden kaçınılmasında fayda görülmektedir.

Cibuti Sağlık sistemi 3 seviyeden oluşmaktadır. Buna göre;

1. Seviye Sağlık Merkezleri: Toplum sağlık merkezleri ile kısmen veya tamamen devlet tarafından yönetilen sağlık kuruluşlarından oluşmaktadır (Bu tanıma uyan 13 tane toplum sağlık merkezi, 6 tane kısmen veya tamamen devlet tarafından yönetilen sağlık kuruluşu vardır).
2. Seviye Sağlık Merkezleri: Bölge sağlık merkezlerinden oluşmaktadır (Ali Sabieh, Arta, Dikhil, Tadjourah ve Obock Bölge Sağlık Merkezleri).
3. Seviye Sağlık Merkezleri: Hastanelerden oluşmaktadır (Peltier Hastanesi, Balbala Hastanesi, Dr Chakib Hastanesi, Yonis Toussaint Sağlık Merkezi, Housseina Sağlık Merkezi, Dar El Hanan Doğum Merkezi, Arta Bölge Hastanesi).

Önerilen Aşı ve İlaçlar

Rutin aşılar: Her yolculuk öncesi rutin aşılarınızın güncel olduğundan emin olun. Bu aşılar: Kızamık-Kızamıkçık-Kabakulak(MMR), Difteri, Tetanoz, Boğmaca, Polio (çocuk felci) ve yıllık grip aşısıdır. Hepatit A aşısı: Cibuti'de yediğiniz veya kalacağınız yer neresi olursa olsun, kontamine su veya yiyeceklerle Hepatit A bulaşabileceğinden bu aşı önerilir.

Tifo aşısı: Cibuti'de kontamine yiyecek ya da sularla tifo bulaşabilir. Bu aşı, tifo riskinin yüksek olduğu endemik bölgelerde , küçük şehir veya kırsal alanları ziyaret edecek, arkadaş veya akrabalarının evinde ikamet edecek yolculara ve yemek gezginlerine, özellikle 1 aydan fazla kalmaları durumunda önerilebilir.

Hepatit B aşısı: Hepatit B kontamine iğneler, kan ürünleri ve cinsel temasla bulaşır. Bu nedenle herhangi bir tıbbi işlem, dövme veya piercing yaptıracaksanız, yeni bir partnerle cinsel temas ihtimali varsa aşı yaptırmanız önerilir.

Kuduz aşısı: Kuduz, Cibuti'de köpekler, yarasalar ve diğer memelilerde bulunabilir. Aşı özellikle aşağıdaki gruplara önerilir:

- Hayvanlar tarafından ısırılma riski bulunan dış mekanda kalacak ve kampçılık, yürüyüş, bisiklet, macera seyahati ve mağaracılık gibi diğer aktiviteleri yapacak yolcular,
- Hayvanlarla veya hayvanlar etrafında çalışacak insanlar (veterinerler, vahşi yaşam uzmanları ve araştırmacılar gibi),
- Cibuti'ye uzun yolculuk yapacak veya bu ülkeye taşınacak insanlar,
- Hayvanlarla oynama eğiliminde oldukları, ısırıldıklarını söylemeyebildikleri ve baş- boyun ısırıkları daha fazla olabildiği için çocuklar.

Sarı Humma aşısı (2015):

Ülkeye giriş gerekliliği: Sarıhumma hastalığının görüldüğü bir ülkeden gelen ve Sarıhumma hastalığının görüldüğü bir ülkenin havalimanından transit geçiş yapmış tüm 1 yaşın üzerindeki tüm yolculardan Sarıhumma aşısı ile aşılandığını gösteren uluslararası aşı sertifikası istenir.

DSÖ sarıhumma aşısı önerisi: Yok.

Sıtma (2015): Sıtma tehlikesi (yaygın olarak P. falciparum'a bağlı) yıl boyunca tüm ülkede mevcuttur.

Sivrisinek ısırıklarına karşı önlemlere ilave olarak;

Meflokin 250mg tablet haftalık (haftada 1x250 mg tablet alınmak üzere seyahate çıkmadan 1 hafta önce başlanır, seyahat boyunca ve seyahatten sonra 4 hafta daha devam edilir.) ya da

Atovaquone/Proguanil tablet günde 1 kez 250/100mg olmak üzere yolculuktan 1-2 gün önce başlanır.

Seyahat süresince ve döndükten sonra 1 hafta devam edilir ya da

Doksisiklin 100mg kapsül günlük (günde 1x100 mg tablet alınmak üzere seyahate çıkmadan 1 gün önce başlanır, seyahat boyunca ve seyahatten sonra 4 hafta daha devam edilir).

CİBUTİ'YE SEYAHAT

Türk Hava Yolları, Cibuti'ye haftada yedi gün doğrudan uçuşlar gerçekleştirmektedir.

Cibuti'de Büyükelçiliğimiz faaliyettedir. Ancak Ticaret Müşavirliğimiz bulunmamaktadır. Cibuti'ye seyahat edecek umuma mahsus pasaport hamili Türk vatandaşları vizeye tabi olup, hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamili vatandaşlarımız üç aya kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır. Uygulamada sınır kapılarında vize verilebilmekle beraber, bu yönde belirlenmiş bir rejim söz konusu olmadığından, Cibuti Büyükelçiliklerinden seyahat öncesi vize temin edilmesi gerekmektedir.

Türkiye-Cibuti arası mesafe 6075 km, uçuş mesafesi ise 3018 km'dir. Cibuti'ye uçakla 4 saat 26 dk. Seyahat edilebilmektedir.